

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีม
ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEAM BUILDING OF TEACHERS IN LOEI PROVINCIAL OFFICE OF THE NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION

ดูลดา ศรีประเสริฐ¹

DULLADA SRIPRASERT

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เน้นศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

2. การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าสูงสุดที่สุด คือ ด้านการประสานงาน รองลงมา คือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.825$) รายด้านพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r = 0.816$) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($r = 0.816$) มีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r = 0.793$) และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($r = 0.790$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การทำงานเป็นทีม, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย

¹ ครู กศน.ตำบล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาดัว สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย

Email : dullada-ked@hotmail.com

ABSTRACT

The research aimed to study the relationship between transformational leadership of school administrators and team building of teachers in Loei Provincial Office of the Non-formal and Informal Education which the research purposes were 1) to investigate the level of the transformational leadership of school administrators, 2) to explore the level of team building of teachers, and 3) to identify the relationship between the transformational leadership of school administrators and team building of teachers. The research findings were as follows :

1. The transformational leadership of school administrators was evidently found in overall aspect at a high level. The highest mean was the idealized influence then followed by the individualized consideration while the lowest mean was the inspiration.

2. The overall aspect of the team building of teachers was clearly found at a high level. The highest mean was the coordination and then the continuous improvement respectively while the lowest mean was the creativity.

3. The transformational leadership of school administrators in overall aspect was positively correlated with the team building of teachers at a high level with the statistical significance of .01 level ($r=0.825$). It was obviously found that all aspects of the transformational leadership of school administrators was positively correlated with the team building of teachers with the statistical significance at .01 level. Furthermore, the aspects of the intellectual stimulation ($r=0.816$) and the individualized consideration ($r=0.816$) were correlated with the team building at the highest level then the inspiration ($r=0.793$) and the idealized influence ($r=0.790$) respectively.

Keyword : The Relationship, Transformational Leadership, Team Building, Loei Provincial Office of the Non-formal and Informal Education

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ว่า ในการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมและให้มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและชุมชนให้มากที่สุด ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารงานและใช้ดุลยพินิจของวิชาชีพในการจัดการของสถานศึกษานั้นๆ ให้มากขึ้น การบริหารในสถานศึกษาต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการทำงาน มีวิสัยทัศน์ และที่สำคัญต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูงและสามารถใช้ภาวะ

ผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะบริหารงานให้สำเร็จตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารจัดการในโรงเรียนทุกแห่ง บุคคลที่มีความสำคัญ และเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานทุกอย่างดำเนินไปสู่จุดหมายทางการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กรนั้นๆ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและสมมติฐานของสมาชิกในองค์กร

การทำงานของหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรคือคน (Man) เงิน (Money)

วัสดุอุปกรณ์ (Materials) การจัดการ (Management) องค์ประกอบทั้งสี่มีความสำคัญมากต่อองค์ประกอบแรกคือ คนมีความสำคัญที่สุดในการดำเนินงานเพราะคนเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงสิ่งสำคัญ 2 ประการที่ต้องคำนึงถึงคือความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human resource development) องค์ความรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าปราศจากคนที่เป็นปัจจัยสร้างคุณค่าให้แก่องค์กรมีมูลค่าเพิ่ม (Value added) เพราะยังใช้อย่างทำให้มีระบบมากขึ้น การทำงานในองค์กรใดๆ ก็ตามจำเป็นต้องอาศัยบุคคลหลายบุคคลช่วยปฏิบัติภารกิจ (ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2554 : 10)

ในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตจังหวัดเลย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาเองที่มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ต่างก็ยอมอาศัยการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ในบางครั้งการร่วมมือกันทำงานก็ยังคงพบกับปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก เพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการจัดการเรียนการสอน และบทบาทของงานที่ต้องปฏิบัติก็ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอต้องเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการในการทำงานที่ให้ก้าวทันต่อยุคสมัยการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่งผลให้การกระจายงานมายังครูผู้สอนอาจมีความคลาดเคลื่อน และไม่มี ความชัดเจนในการมอบหมายงานได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ครูผู้สอนเองต้องทำความเข้าใจ และมีความรัก ความสามัคคี ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเป็นทีมงานให้มากขึ้น จึงจะทำให้งานในพื้นที่ และงานการศึกษาในสถานศึกษานั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้น การทำงานเป็นทีมจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการของผู้บริหารซึ่งจะประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ประการที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จึงมีความสนใจ

ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลยโดยมุ่งเน้นการเป็นข้อมูลสำหรับการบริหารงานให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและเพื่อให้ทราบระดับความสัมพันธ์อันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและเพิ่มพูนให้ครูผู้สอนมีความผูกพันต่อสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภายในสถานศึกษาให้ดำรงอยู่ในสถานศึกษาได้นาน ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย
- 2) เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย โดยอาศัยแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้กรอบแนวคิดของ Bass & Avolio (1994) จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และหลักการจากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบ 4 ด้าน 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทาง

ปัญหา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
สำหรับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน ผู้วิจัยได้แนวคิด
จาก Romig (1996) จากการศึกษาการทำงานเป็นทีม
ประกอบด้วยคุณลักษณะที่จำเป็นในการทำงานมี 5 ด้าน
คือ 1) การติดต่อสื่อสาร 2) การร่วมมือ 3) การ
ประสานงาน 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ
5) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการทำงานเป็นทีมของ
ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดเลย ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2556
จำนวน 300 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย : 2556) 2) กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan, 1970
ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่ง
ชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วน
จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ครอบคลุมทั้ง 14 อำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีม
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย ประกอบด้วย 3 ตอน
คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป
ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Checklist) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประยุกต์ตาม
แนวทางของ Likert และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการ
ทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (ภัทรพร
เกษสังข์, 2549 : 117)

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดเลย 2) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ
ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความ
อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และ 3) นำแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยไปติดต่อรับและ
ส่งด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทำการตรวจสอบ
ความถูกต้องสมบูรณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2) วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์แปลผลเป็น 5 ระดับ 3)
วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการทำงานเป็นทีมของ
ครูผู้สอน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ซึ่งมีเกณฑ์แปลผลเป็น 5 ระดับ 4) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product
Moment Correlation Coefficient) (ภัทรพร เกษสังข์,
2549 : 143)

สถิติที่ใช้ 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่
และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2)
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment
Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย/สรุปผล

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการวิจัยปรากฏผลด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประสานงาน รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้านพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สูงสุด 3 ลำดับ อยู่ในระดับสูงมาก คือ ด้านการประสานงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับสูงตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

ปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการศึกษา ซึ่งกำหนดให้การบริหารจัดการในสถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนหลายประการ เช่น ปรับโครงสร้างให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เน้นการกระจายอำนาจในรูปของการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครู และชุมชนต้องมีส่วนร่วมกันมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น เพื่อสนองต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น ครูจึงมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในกระบวนการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Bass & Avolio (1994 :13-20) ซึ่งได้ให้แนวคิดและพฤติกรรมที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเอาใจใส่เป็นพิเศษต่อความต้องการของปัจเจกบุคคลแต่ละคนที่จะให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล หมายถึง ผู้นำ จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีค่าและมีความสำคัญ

การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประสานงาน รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ จากผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย มีนโยบายประกอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระและความเข้มแข็ง ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานความร่วมมือร่วมใจกัน ให้การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำ

ให้ปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Romig (1996) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมจะต้องมีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารประสานงานงานที่ดีทั้งสองทาง เกิดการคิดใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ เพื่อมาพัฒนาปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายขององค์กร

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก การที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงการให้ความช่วยเหลือ แนะนำพัฒนาครูในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ร่วมมือกันวางแผนงานในเชิงความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจริยธรรมสูงเป็นที่ไว้วางใจ ประสานความร่วมมือให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจนบรรลุเป้าหมายเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภกิจ สานุสสัย (2547 : 108) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมุ่งเน้นที่การกระจายอำนาจความเป็นผู้นำให้กับผู้ตาม รวมทั้งการให้เกียรติ การยอมรับในความสามารถ และให้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารโรงเรียน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำพยายามเปลี่ยนแปลงผู้ตามให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความไว้วางใจ เกิดความจงรักภักดีและเชื่อถือในตัวผู้นำ เกิดความคล้อยตาม พยายามแก้ปัญหาในการปฏิบัติ เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบและยอมอุทิศตนเพื่อองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการ

พัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างแรงบันดาลใจของบุคลากร เพื่อให้เกิดการกระตุ้นการทำงานของบุคลากรให้นำไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้มากที่สุด 2) จากผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทีมงาน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ทำงานมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และการทำงานเป็นทีมก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน ในด้านการประสานงานกันในทุกๆ ฝ่ายอย่างต่อเนื่องโดยให้การสนับสนุน และความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ งานทุกอย่างจะชัดเจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเชิงคุณภาพ 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร 3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สุวัฒน์ อินทวงศ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงการทำงานเป็นทีมตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สัมมา รณินิตย์. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.

ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2556,

จาก grad.vru.ac.th/meeting_board/

ทิพวรรณ โอษคลัง. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อ
สถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานพื้นที่
การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.

อดิศร สุภาพคำ. (2548). สภาพปัญหาการทำงานเป็น
ทีมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต
2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
พรรณี.

ศุภกิจ สานุสัถย์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

Bass, Bernard M.& Avolio, Bruce J. (1994).The
implications of transactional and
transformational leadership for
individual, team and organizational
development. Research in Organi
zational Change and.Development.

Romig, D.A. (1996). Breakthrough teamwork :
Outstanding result using structured teamwork.
Chicago : Irwin.